Опубликован на (https://www.bnm.md)

27.09.2025

VIDEO// Episodul 5 al podcastului „Sensul banilor”, cu participarea doamnei Anca Dragu, guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei (BNM), și a domnului Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Moldova

Invitații podcastului sunt Anca Dragu, Guvernatoarea BNM și domnul Igor Șarov, rectorul Universității de Stat din Moldova.

Toate podcasturile [1]

Acest podcast este produs de BNM, in scopul educației financiare a cetățenilor.

Opiniile exprimate în acest podcast nu reprezintă punctul de vedere oficial al BNM.

Transcrierea podcastului „Sensul banilor”:

Moderator: Vitalie Guțu, jurnalist

Doamnelor și domnilor, bine v-am regăsit la o nouă ediție a podcastului „Sensul Banilor”. Alaturi de mine se află invitata permanentă a acestui podcast. Este vorba despre doamna guvernatoare a Băncii Naționale a

Moldovei, Anca Dragu. Bună ziua și bine ați revenit!

Anca Dragu: Bună ziua și bine v-am regăsit!

Vitalie Guțu: Cu mare drag! Și invitatul de astăzi este și domnul rector al Universității de Stat din Moldova, Igor Șarov, profesor universitar, fost ministru al Educației. Domnule Șarov, bună ziua și vă mulțumesc foarte mult pentru că ați acceptat invitația să participați la podcastul nostru.

Igor Șarov: Bună ziua și vă mulțumesc foarte mult pentru invitație și pentru posibilitatea de a discuta pe un subiect foarte sensibil, interesant și actual.

Vitalie Guțu: Foarte actual. Stimați invitați, suntem la începutul unui nou an de studii, atunci când tinerii vin sau revin la universități, la școli. Aș vrea, pentru început, să aflu cât de pregătiți sunt acești tineri să facă față lumii banilor, pentru că știm că această lume a banilor este într-o continuă schimbare, mereu ea se transformă și tinerii de astăzi încep să fie raportați la aceste schimbări sau nu. Doamna guvernatoare, spuneți-ne, vă rog frumos, cum poate o bancă centrală să răspundă nevoilor tinerilor de astăzi într-o lume financiară în permanentă schimbare?

Anca Dragu: O bancă centrală cred că are obligația morală să fie aproape de tineri și să se asigure că aceștia au acces la educație financiară. Știm că o bancă centrală are ca obiectiv principal asigurarea stabilității prețurilor, că se mai ocupă de supraveghere bancară și stabilitate financiară, dar, în ultimii ani, educația financiară a devenit un subiect foarte, foarte prezent pentru băncile centrale. Și noi suntem într-un dialog constant cu bănci centrale din Uniunea Europeană. Au departamente bine dezvoltate, au posibilitatea învățării educației financiare, a noțiunilor din domeniul financiar într-o manieră interactivă.

Deci, da, o bancă centrală este responsabilă și banca centrală - Banca Națională - depune eforturi importante pentru a se asigura ca educația financiară ajunge la toți cetățenii, în special, la tineri. Cu siguranță, la tineri avem cea mai multă priză.

Vitalie Guțu: Domnule Șarov, dumneavoastră, în calitate de reformator al sistemului educațional, cum vedeți această conexiune dintre tineri și educație financiară și dacă este necesară într-o lume în care astăzi suntem sau asistăm la o digitalizare permanentă și banii, la fel, necesită o digitalizare? Cum vedeți ca educația financiară să fie inclusă în programele școlare sau cele universitare și de ce s-a dus lipsă până acum de această disciplină?

Igor Șarov: În primul rând, vreau să remarc importanța educației la toate nivelurile: în familie, în școală și în universitate. În același timp, optez pentru proiecte viabile. Țin din start, înainte de a răspunde la întrebarea dumneavoastră, să-i mulțumesc doamnei guvernatoare pentru această relație foarte frumoasă pe care o are Universitatea de Stat din Moldova cu Banca Națională a Moldovei. Și aș putea să aduc mai multe exemple, care ar veni să justifice, într-un fel sau altul, întrebarea dumneavoastră. Aducând mai multe exemple, îl voi aduce pe ultimul, legat de Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării – un proiect fantastic, proaspăt încheiat, pe care încă nu am reușit să-l mediatizăm suficient. Cred că este cazul astăzi să vorbim celor care ne urmăresc despre cele nouă zile pe care studenții de la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării într-un proiect realizat, în primul rând, cu Banca Națională a Moldovei, cu Banca Națională a României...

A fost realizat la Banca Națională a României și nu numai, în diferite centre din România, în care se îmbină armonios profesionalismul, fiindcă mesajele legate de educația financiară ar trebui promovate în societate. Și cel mai bine cine n-o face decât semenii, tinerii, care transpun acest mesaj într-un limbaj care este adecvat percepției în societate?!

În plus, au fost vizitate și diferite obiective culturale din România. Când mai ai ocazia să descoperi Sinaia, Castelul Peleș sau Cetatea de Scaun de la Suceava? Din discuțiile pe care le-am avut cu colegii, a fost un proiect fantastic, care sper să fie continuat.

În ceea ce privește problemele de educație financiară în licee sau în universități, aceasta a fost o întrebare

dintotdeauna – a prezenței sau neprezenței ei. Și nu doar a educației financiare, a unor altor obiective și aici opiniile sunt diverse: de la lipsa unei voințe politice până la rigiditatea unui sistem educațional. Acum suntem în faza unei reforme curriculare, care trebuie să se încheie în anul 2027. Dar chiar rămânând educația financiară un obiect opțional, au fost făcute succese remarcabile. Și acestea nu sunt doar cuvinte.

Din informația pe care o am, la sfârșitul anului trecut erau aproximativ 445 de școli din Republica Moldova care au fost implicate la acest obiect. Peste 34.000 de elevi și peste 450 de profesori care predau acest lucru. Așadar, pe lângă rigiditate sau discuțiile de ordin politic și educațional care se duc asupra acestuia, mai apare o problemă legată de pregătirea cadrelor didactice. Și ceea ce face Banca Națională, în ultimul timp, și relația pe care o are cu Universitatea de Stat din Moldova este, după părerea mea, de invidiat.

Am urmărit recent vizita dumneavoastră la liceul „Aristotel", discutam și cu domnul director Cerbușca. Suntem în ascensiune. Copiilor din gimanziu ori celor din liceu – este una să le oferi oportunitatea, iar apoi, să le trezești curiozitatea. Cum ajunge la ei acest mesaj?

Printr-o politică a pașilor mărunți, prin care trezești interesul pentru acest obiect nu numai prin obligativitatea prezenței la cursurile opționale, ci prin faptul că elevii optează pentru aceasta, cifrele vorbesc de la sine. Și Banca Națională este un actor important.

Vitalie Guțu: Imediat o să detaliem și vizita studenților Facultății de Jurnalism și Științe ale Comunicării, împreună cu alți colegi de breaslă, în România, la Școala Finanțelor Moderne.Dar, în contextul în care dumneavoastră ați menționat conexiunea dintre școală, universitate și familie, pentru că de acolo vine totul. Banca Națională are un rol extraordinar de important. Aș vrea, așadar, să explicăm, pentru că se discută mult în societate: ce înseamnă, de fapt, educație financiară și cum trebuie să devii educat financiar? Doamna guvernatoare?

Anca Dragu: Educație financiară înseamnă să înțelegi noțiuni legate de bani, să înțelegi ce înseamnă economisirea, să înțelegi ce înseamnă rata dubânzii, creditul, să fii informat. Trebuie să înțelegi că fiecare leu se câștigă o dată și se cheltuie o dată. Trebuie să-l cheltuim cât mai bine, cât mai eficient. E foarte important ca oamenii să înțeleagă aceste noțiuni, dar trebuie să ne uităm cu foarte mare atenție la sursele de informare. Da, trebuie să avem informații, dar în maniera în care noi găsim sursele de informare, aceasta deja ne transformă în consumatori de produse financiare de calitate.

Trăim într-o lume în care informația circulă cu o repeziciune fantastică. Și uneori ne putem lăsa păcăliți de informații amăgitoare, de informații care sună prea bine și întotdeauna spun oamenilor: „Atenție, dacă ceva sună prea bine să fie adevărat, nu e adevărat". Și mai dau exemplul, cine nu știe, povestea lui Pinocchio. Dacă Pinocchio ar fi avut educație financiară, nu ar fi crezut că își îngroapă cele patru monede de aur și de acolo va crește un pom care va face frunze și flori, și fructe din aur. Acolo am identificat o zonă de lipsă de educație financiară. Asta încercăm - să le spunem oamenilor de toate vârstele că au nevoie de informații pe care să le administreze în mod corect, să se uite de unde își procură informațiile, să înțeleagă ce pot face cu fiecare ban pe care îl câștigă, să își facă un buget, să îl administreze, să poată să economisească încă de la vârste fragede. Educația financiară începe acasă și începe chiar de la grădiniță. Vedeam în Statele Unite ale Americii, aveau nilte broșuri și asta peste 20 de ani în urmă, pe care le citeau și le povesteau la grădinițe despre inflație. Desigur, nu spuneau cuvântul „inflație" neapărat, dar explicau ce înseamnă creșterea prețurilor și așa mai departe.

Vitalie Guțu: Mi s-a părut un lucru interesant chiar în acest weekend, am intrat într-o librărie, căutam o carte și am intrat la stand-ul „Cărți pentru copii" și acolo am găsit de la diferite edituri cărți dedicate educației financiare, pe înțelesul copiilor. Și asta chiar bucură, vedem pași foarte siguri, făcuți pe această direcție. Înseamnă că educația financiară merită a fi predată în școli, a fi predată în universități.

Doamna guvernatoare, pentru că domnul Șarov a făcut cumva apel la exemplul participării dumneavoastră la liceul „Aristotel", țin minte și anul trecut, ați participat și la alte ședințe cu elevi din mai multe localități din țară, care sunt tendințele? Cum elevii de acolo percep educația financiară și cum percep ei banul?

Anca Dragu: I-am găsit pe elevi și pe studenți foarte curioși. Am avut realmente un dialog. Nu mă așteptam. Mă așteptam să fie puțin mai timizi, să asculte, poate să stea pe telefoane. Vă spun că nu stătea nimeni pe telefon.

Vitalie Guțu: Acesta este un indicator!

Anca Dragu: Exact. Am avut un dialog. Erau interesați de subiect. Erau interesați de posibilitățile de a-și investi banii, de a investi acum, peste câțiva ani. Am avut o experiență foarte bună, într-adevăr, cu mai multe unități de învățământ din țară. Cu liceul „Aristotel", acolo am fost deja de două ori și dumnealor, elevii, au fost la Banca Națională de câteva ori. De două ori am avut un joc foarte frumos - am simulat o decizie de politică monetară. Aceste ședințe nu sunt publice, deci copiii nu au avut cum să vadă cum arată o asemenea ședință și ei să facă o replică a ședinței. Au lucrat cu colegii mei, care se ocupă de educație financiară din bancă, și aceștia i-au îndrumat. Vă spun că a ieșit o ședință pe cinste și chiar i-am încurajat să vină și să facă o ședință de politică monetară pe bune, peste 10-20 de ani să fie la masa deciziilor la Banca Națională. Eu le spun elevilor și studenților: faptul că stau o oră cu mine de vorbă nu înseamnă neapărat că au căpătat toate informațiile. Dar, întotdeauna când vor lua decizii care implică banii, să se gândească: „Dom'le, a venit o femeie și ne-a povestit ceva despre educație financiară. Ia să citesc de două ori acest contract, ia să mă uit mai atent la ce presupune". Și dacă ei vor face acest lucru, eu voi fi foarte fericită.

Vitalie Guțu: Domnule. Șarov, din discuțiile cu studenții, ce ați observat dumneavoastră - studenții Universității de Stat, dacă vorbim în speță de USM - cum percep ei banul și în acest context cât de real ar fi un curs de educație financiară obligatoriu? Indiferent de specializare, știm la Facultatea Științei Economice, dar poate și la alte facultăți?

Igor Șarov: Foarte bună întrebare și am să vă dau un răspuns direct, care e situația astăzi, prin cifre, dacă vorbim de educație financiară. Dar înainte de aceasta am prins cred că o idee despre importanța educației financiare, în cifre și în interes, care mă bucură foarte mult. Recent, la Universitatea de Stat de Moldova s-a încheiat salonul de carte BookFest, care a fost un succes extraordinar. Vânzările de carte au crescut, ceea ce vorbește despre faptul că Cișinăul este un oraș unde se citește carte românească. Este al doilea după București, din saloanele BookFest, primul moment. Cel de-al doilea, faptul remarcat de dumneavoastră – cărțile de educație financiară, atenție, când cumpără - începând cu grădinița sau cu școala. Asta ar fi însemnat că părinții investesc în tematică de educație financiară și, în așa fel, ar fi trebuit în continuare de căutat diferite metode atractive pentru a-i atrage pe copiii în această cursă, într-un fel, educația financiară, ceea ce primesc ei de la părinți și exemplul care le dă pe părinți, plus ceea ce se citește în gimnaziu, în liceu, ajungând până la universități. Acum un an, a fost introdus pentru toate facultățile, nu numai pentru Facultatea de Economie, clar că la Drept Financiar și alte obiecte conexie, în anul trecut a fost întrodusă o formă de curs opțional pentru toate facultățile și am avut trei serii foarte mari. Deci, un interes din partea studenților pentru acest domeniu și m-a bucurat foarte mult că putem să aducem mai multe rezultate care sunt măsurabile. Au fost făcute testările la începutul acestui curs și abilitățile pe care le-au primit pe parcurs. Un feedback pozitiv din partea studenților, clar că în permanență aceste lucruri au trebuit să fie dezvoltate, nu putem să nu luăm în calcul nici interesul din partea studenților pentru aceasta. Răspunsul la întrebarea dumneavoastră - încercăm, respectiv, să acomodăm și programele de studiu. Repet, întotdeauna există două extreme: cei care cred că, în plan politic, educațional ar fi trebuit să se întroducă în curriculă ca obiect obligatoriu și te gândești că e o luptă între cercuri, cei care sunt specialiști în matematică, fizică, chimie, biologie, limba română, informatică, dar educația financiară este una foarte importantă de rând cu abilitățile digitale pe care le avem ori cunoașterea limbii străine. Iată aceste trei momente sunt unele foarte, foarte importante, de aceea prin colaborarea cu Banca Națională, în colaborarea cu băncile din Republica Moldova apreciez efortul conducerii Facultății de Economie pentru acest domeniu.

Vitalie Guțu: În debatul discuției noastre, dumneavoastră ați menționat că USM are semnat un acord de parteneriat cu Banca Națională pentru promovarea educației financiare. În România, recent, educația financiară a fost inclusă într-o Strategie Națională care prevede și integrarea în universități. În Republica Moldova, BNM a elaborat deja un Program Național de Educație Financiară, alături de 16 instituții publice și

ONG-uri, iar acum lucrează la Strategia de Incluziune Financiară, după ce a fost aprobat conceptul acesteia, fiind deja la etapa de consultare publică. În acest context, doamna guvernatoare, de ce s-a considerat necesar ca Programul de Educație Financiară să fie integrat în Strategia de Incluziune Financiară și cum poate această abordare comună să aducă rezultate reale?

Anca Dragu: Incluziunea financiară înseamnă că populația are acces la servicii financiare, că poate economisi, poate deschide un cont, poate face o plată, poate să ia un credit. Pentru toate aceste lucruri trebuie să aibă cunoștințe. Deci, ele sunt cunoștințe despre domeniul financiar, să aibă educație financiară. De aceea una fără alta nu se poate. Nu te poți uita la incluziunea financiară dacă nu te asiguri că populația știe ce înseamnă noțiunile de bază din domeniul acesta. Acum lucrăm la dezvoltarea unui set de indicatori prin care să măsurăm aceste progrese în ceea ce privește incluziunea financiară - tot felul de indicatori: cantitativi, calitativi. Vom urmări numărul de conturi deschise, numărul de conturi de economii, de depozite, credite care se iau pe diferite zone ale țării. Știm că avem și diferențe între urban și rural. În rural, accesul populației la servicii financiare este mai redus - informațiile, educația financiară este mai redusă Avem un parteneriat cu Banca Mondială și beneficiem de experiența dumnealor în a dezvolta această strategie și colaborarea noastră cu instituțiile de învățământ este una extraordinară: cu ministerele de linie, cu Asociația Băncilor. Am găsit parteneri foarte interesați și foarte dornici să miște lucrurile în acest domeniu, pentru că fiecare a înțeles că fără educație financiară, fără un acces mai bun la servicii financiare, societatea practic nu poate merge înainte.

Vitalie Guțu: Domnule Șaror, dumneavoastră cum vedeți această strategie și incluziunea educației financiare în strategia națională?

Igor Șarov: Nu numai că este importantă, este actuală și trebuie susținută prin toate metodele, de diverși actori care există astăzi pe piață, fiindcă importanța acesteia nu poate să fie subestimată nu numai din perspectiva momentelor care au fost invocate de doamna guvernator. Trebuie să înțelegem că generația de astăzi este o generație diferită, spre exemplu, din generația de până la 1991, până la procurmarea independenței Republicii Moldova sau chiar următoarele generații care au urmat, progresele care au fost obținute în domeniul digitalizării, dar și perspectiva istorică. Eu de fiecare dată discutam, înainte de a intra în această emisiune cu doamna guvernator. Adesea mă prinde gândul că experiențele pe care le-am avut eu pe parcursul vieții și insuficiența acestor cunoștințe după 1991, eu le resimt până în prezent. Or dintr-o perspectivă istorică, imaginați-vă dumneavoastră, criza economică din anul 1929 - 1933 din Statele Unite ale Americii. În mare măsură, lumea nu a fost pregătită și nu a avut abilitățile financiare, respectiv, necesare și lucrurile acestea s-au repetat în diferite societăți și depinde de cum a fost pregătită această societate la nivel macro și micro, în perioada după 1945 din Germania și din Europa. Oamenii de stat care au pus bazele Uniunii Europene, Planul Marshall, al investițiilor din partea Statelor Unite ale Americii, pe de o parte, dar, în același timp, și educația strict pragmatică a germanilor, au știut să valorifice noua monedă și economiile realizate de oameni și au dus la o restabilire nu doar a Germaniei, ci și a întregii Europe. Să nu mai aducem cazul Singapore sau al Japoniei din anii '60 pentru spațiul nostru ex-sovietic. Vă imaginați, dumneavoastră, la nivelul de mentalitate a unui homo sovieticus și toată lumea era deprinsă - își ținea resursele financiare, fiindcă altă variantă nu aveau, la bancă. Ce s-a întâmplat în anul 1992, când lumea a pierdut practic toate resursele financiare. Și asta este o dramă. O dramă și o memorie traumatică în care după o perioadă lungă de timp să recapeți această încredere a sistemului bancar. Or criza din anul 1998, mai proaspătă. În permanență, când vorbesc de aceste momente, eu încerc să nu le teoretizez, dar să le trec prin prisma mea personală a experienței pe care nu am avut-o, că dacă o aveam, aș fi obținut mult mai multe succese.

Vitalie Guțu: Foarte bine punctat, domnule rector! Aș vrea aici să facem această legătură dintre generații. Iată, generația până la 90, generația de la 90 până în 2000, 2000 și până astăzi. Și tot în discuțiile noastre am punctat despre „Școala Finanțelor Moderne", că iată un grup de studenți și masteranți de la Universitatea de Stat din Moldova a participat la București. Au mers studenții noștri și la Banca Națională Română, la ASE și au descoperit ce se ascund în spatele acestor instituții și cum se lucrează, care este mecanismul. Or, când vorbim despre educație financiară, vorbim și de anumite procese și mecanisme. Pentru început aș vrea să

urmărim câteva impresii cu care au rămas studenții noștri de la această vizită și nu aș spune doar vizită, ci o implicare activă, pentru că am vorbit deja și cu ei, chiar s-au implicat, pentru că vizite sunt diverse și putem să le calificăm în divers mod, dar ei chiar s-au implicat. Aș vrea să vedem câteva voci ale studenților, după care revenim în platou și comentăm.

Vitalie Guțu: Am revenit în studio, am văzut impresiile participaților la „Școala Finanțelor Moderne" și, în acest context, doamna guvernatoare, aș vrea să vă întreb cât de important este extinderea „Școlii Finanțelor Moderne" și iată, în acest an, pentru prima oară participă studenții de la Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării și vorbesc în cunoștință de cauză că piața mediatică din Republica Moldova duce o lipsă de specialiști care scriu pe teme economice. Or, această participare și implicare a studenților noștri la „Școala Finanțelor Moderne" este un pas enorm, aș spune eu, pentru a se acomoda cu conceptele și termenii și noțiunile finanțelor publice și nu doar, în general, a economiei, cât de important este ca și jurnaliștii sau tinerii jurnaliști, viitori jurnaliști, să înțeleagă aceste noțiuni?

Anca Dragu: Școala Finanțelor Moderne a început cu studenți din domeniul economic. Anul trecut am avut aceste discuții cu colegii mei de la Direcția comunicare. Eu personal sunt foarte preocupată de comunicare, de transparență pentru că numai așa poți căpăta încrederea oamenilor și putem să explicăm oamenilor ce facem noi la Banca Națională, de ce sunt importante anumite decizii pe care noi le luăm. Discutând cu colegii de la comunicare, de la Banca Națională a Moldovei, am constatat că ar fi foarte bine să ne uităm și la alți studenți. Cei de la economie, ei învață economie, ei învață despre rata dobânzii etc., dar cei care sunt la Jurnalism, practic ei vor fi jurnaliștii de mâine, sunt cei care vor reda pentru publicul larg, vor traduce deciziile pe care le ia Guvernul, pe care le ia Banca Centrală, pe care le iau instituțiile statului. Și atunci am venit cu ideea de a-i invita și pe studenții jurnaliști în acest program, care se dovedește că este un program foarte apreciat și vom continua pe această cale. Studenții au fost foarte încântați pe tot parcursul programului și le-am cerut întotdeauna să vină cu idei de îmbunătățire. Acum suntem deschiși să vedem și variante îmbunătățite ale acestui program. Dar, da, este un foarte mare succes și suntem responsabili. Repet, aceste măsuri pe care noi le luăm sunt traduse pentru publicul larg de jurnaliști care sunt formați și la Școala Finanțelor.

Vitalie Guțu: Asta este cel mai important! Domnule rector, am văzut impresiile studenților noștri și vreau să vă întreb, în acest context, cum universitatea și nu doar universitatea, dar instituțiile responsabile de sistemul educației ar trebui să facă educația financiară mult mai atractivă, pe limbajul tinerilor, chiar grozavă pe alocuri, pentru că astăzi trăim într-o lume a TikTok-ului, lumea digitalizării, cum spuneam ceva mai devreme. Cum să facem atractivă această educație financiară, să cuprindem cât mai mulți tineri?

Igor Șarov: Este o întrebare foarte bună și, în același timp, răspunsurile trebuie să fie unele foarte sincere și în momentul când trecem de la variantele tradiționale de predare-primire a unui material, care adesea este unul neinteresant și neatractiv pentru diferite categorii, fie că sunt elevii sau studenții. Iată exemplul acestei școli ne demonstrează acest lucru. Doamna guvernatoare, putem să ne felicităm cu acest eveniment, fiindcă din reflecțiile, inclusiv, ale tinerilor, am discutat cu doamna decan, Victoria Bulicanu, au rămas foarte mulțumiți. Și cred că această simbioză de lecții teoretice cu vizitarea patrimoniului și multiple alte activități pe care le-au făcut, le face lumea mai interesantă. Cum putem la studenți o facem? În maniera în care judică ei. În primul rând, noi, profesorii, trebuie să ne schimbăm și să înțelegem că întrebarea pe care trebuie să ne-o punem în fiecare zi - în ce măsuri suntem noi pregătiți pentru noile tehnologii și pentru faptul că acum nu ar accepta ei mesajul care vine din partea noastră. Deci, ar fi prin intermediul jocurilor, prin intermediul diferitor aplicații, prin intermediul diferitor concursuri interesate pentru ei. Îmi aduc aminte în anul trecut de un concurs pentru studenții Universității în Stat de Moldova - un TVC, o victorină pentru diferite echipe. Eu am revenit la practicile bune de la începutul anilor 90-e, în care era un spirit, în lipsă de tehnologii informaționale, a concursului între studenți și un grad sporit de activitate, ce s-ar putea să fie adus. Și mă bucur încă un moment - noțiunea legată de interdisciplinaritate. Noi adesea vorbim de interdisciplinaritate, dar nu sunt sigur cât de bine putem să transpunem aceste momente sau că le facem automat prin programele noastre de studii, în care fixăm anumite obiective, care nu sunt sigur cât sunt de măsurabile sau cum putem să le realizăm - dar uitați-vă că să se demonstrează. Dacă până acum în cadrul, spre exemplu, acestei școli au participat doar economiștii, lărgirea gamei pentru Facultatea de Jurnalism și Științe ale

Comunicării, predarea Dreptului Financiar și altele la Facultatea de Drept, întroducerea cursului pentru diferite categorii, pentru toate facultățile practic la Universitatea de Stat din Moldova, cred eu, că ar trebui să corespundem exigențelor care sunt înaintate, în primul rând, de către studenți pe limbajul lor. E o altă generație și noi trebuie să fim conștienți de acest lucru.

Vitalie Guțu: Aveți dreptate că trebuie să fim conștienți, dar să nu cădem pradă acestui joc al atractivității până la urmă, dar să admitem și nu doar să admitem, dar să punem la bătaie gândirea critică. Asta foarte mult contează. Și în această direcție, cum ne poate ajuta educația financiară să dezvoltăm această gândire critică pentru a lua anumite decizii, decizii corecte, la un anumit moment, doamna guvernătoare?

Anca Dragu: În momentul în care avem informații solide, se dezvoltă acest mecanism al curiozității, gândirea critică, ne punem întrebări: „Dar de ce se întâmplă așa? Dar de ce nu s-ar putea întâmpla altfel?" Cred că lucrurile vin într-o cascadă, iar noi, cei care acum suntem la masa deciziilor, trebuie să ne asigurăm, și asta fac cu precădere, să ne asigurăm că întotdeauna îi avem pe tineri alături de noi. Eu nu mă simt confortabil să vorbesc despre cum să vorbesc tinerilor despre educație financiară, fără să-i întreb și pe ei. Și am constatat că, într-adevăr, educația financiară, noțiuni despre politică, despre instituții pot ajunge la tineri dacă reușești să folosești limbajul pe care ei îl folosesc și cum altfel mai bine decât dacă nu să-i iei pe tineri în echipele tale, să te intersectezi cu ei, să-i asculți, să fie aliații tăi!? Și, ca atare, fiecare pune la comun ce știe mai bine. Noi azi știm teorie, eu știu ce s-a întâmplat acum 20-30 de ani, 100 de ani în domeniul economic. Ei vin cu viziunea cum vor să înțeleagă aceste informații Și dacă au informații, dacă au acces la informații și sprijinul nostru, al formatorilor, atunci, da, ei sunt produse de succes ale societății, dezvoltă și această gândire critică și ei contribuie la mersul înaintea societății. Mă preocupă foarte mult această contribuție pentru dezvoltarea societății.

Vitalie Guțu: Domnule Șarov, uitându-ne, că tot am vorbit despre generații, la actuala generație, cât de mult s-a schimbat interesul tinerilor de astăzi față de bani, comparativ cu generațiile anterioare?

Igor Șarov: Cred că s-a schimbat, în primul rând, din punctul de vedere al mentalului, fiindcă aș lua generația de până la 1991, Proclamarea Independenței Republicii Moldova, din care am făcut parte și eu. Anul 1991 m-a prins în anul terminal la Facultatea de Istorie a Universității de Stat din Moldova și cred eu conta foarte multă educație, în primul rând, în familie, mai puțin din partea a școlii și cred că aceasta era o formă de existență într-un stat totalitar, cum era Uniunea Sovietică. Abilitățile pe care le primeam noi, le primeam, în primul rând, din familie și exemplul părinților noștri era unul relevant. Departe, eu după mine judec, chiar dacă am terminat școală cu medalie de aur într-un centru raional, într-o școală foarte bună din Republica Moldova, dar după 1991 eu cred că aveam lipsă, nu cred, sunt sigur, de abilități elementare din punct de vedere a unei educații financiare. Totul era la nivelul unui subiectivism și a unor percepții spontane și a deciziilor care erau primite haotic.

Spuneam la început că dacă aveam această educație, era posibil altceva și nu făceam anumite greșeli atât din punct de vedere a luării anumitor credite ori a problemelor legate de investiție, ori să nu te gândești când pleci la o bancă ce procent iei în funcție de gajul pe care îl pui, asta e primul lucru, mai puțin decât să-ți lași o rezervă ca să poți trăi în aceeași perioadă. Deci, lucruri care astăzi sunt elementare pentru o generație, noi nu le aveam. Deci, diferența ar fi una pentru noi că putea să ne educe la familia și mentalul părinților noștri era orientat, pentru marea majoritate, discutam cu colegii mei - să ai o stabilitate a locului de muncă și să ai o investiție într-o casă, într-un apartament. Părinții erau atunci fericiți. Astăzi este o epocă totalmente nouă, sunt tinerii diferiți care judică din alte raționamente: fie ce ar fi însemnat, respectiv, să faci economiile din bani și nu are importanță că este din bursă, din salariu să-ți lași din micile economii 10-20% să le pui la o parte într-un cont. Mult costă! Din minimul acesta să fac calculul banilor, ce ar fi însemnat experiența de a lua un credit de la bancă, examinarea pieței, ce ar fi însemnat o problemă legată de investiții ori mai mult într-o societate acum tehnologică dezvoltată, cum să fugi de anumite riscuri. Riscurile care au început în anii 90, ne aducem aminte de piramidele MMM în fosta Uniunea Sovietică, care au dus la pierzare pentru foarte mulți. Și într-o societate, de a te documenta, ceea ce a spus doamna guvernatoare, când vorbea de existență unui spirit critic - o foarte bună documentare. Și posibilitățile care sunt astăzi sunt net superioare

posibilităților pe care le-a avut generația noastră. Noi ne-am învățat din greșelile noastre. Astăzi, tendința de a pune accentele pe lucruri strict pragmatice care i-ai ajuta, cred că este una de o importanță colosală.

Vitalie Guțu: Odată cu dezvoltarea gândirii critice din punctul de vedere al educației financiare, cumva construim și independența financiară a tânărului. Și aș vrea să îmi oferiți câteva recomandări sau ce recomandare ați da unui tânăr care vrea să devină financiar independent la vârstă de 25-30 de ani, dacă există o rețetă în acest sens.

Anca Dragu: Ar trebui, în primul rând, ca fiecare dintre noi, indiferent de vârstă, să avem un buget, să știm cam câți bani avem într-o lună și din acel buget să împărțim banii pe categorii de cheltuieli. Este o regulă, 50-30-20, cam 50% să meargă pentru cheltuielile curente, 20-30 pentru cheltuieli mai de suflet, așa mai puțin importante, și restul 20-30 pentru economisire. Asta este o regulă de aur pe care fiecare trebuie să o țină minte, adică să pui un bănuț deoparte nu strică. Momentul în care ai la dispoziție contravaloarea cheltuielor tale pe 2-3-5 luni, adică ai o economie, știi pe lună cheltui suma X, ai de 4-5 ori mai mult pușsi deoparte, asta îți oferă o foarte mare flexibilitate în relația cu piața muncii. Adică poți să schimbi serviciul, poți să-ți permiți să stai una, două, trei luni să te odihnești între două locuri de muncă epuizante, obositoare sau să-ți cauți un loc de muncă și atunci ai niște bani puși deoparte. Nu ai această presiune, nu ești stresat.

Poate nu îți place șeful și atunci vrei un alt șef și ai această flexibilitate de a trăi 2-3 luni din ce ai pus deoparte, din ce ai economisit. Asta înseamnă independență financiară - să ne administrăm înțelept banii. Și foarte, foarte mare atenție - să nu ne supraîndatorăm și domnul profesor a menționat - e foarte trist să vezi că oamenii se aruncă să ia împrumuturi care îi depășesc atunci când vine vorba de rambursare. Un împrumut trebuie să-l și reimbursăm. Și dacă dăm mai mult de jumătate din venit, atunci vom avea o problemă Și vom deveni captivi locului de muncă în care suntem sau contextului în care ne aflăm. Nu putem să ieșim, atunci apar alte probleme. Deci, atenție, banii sunt un mijloc prin care trebuie să ne facem viața ceva mai ușoară.

Vitalie Guțu: Făcând o paralelă la ce spunea doamna guvernătoare și dumneavoastră ați Menționat, pe parcursul discuției noastre, că educația financiară sau simțul banului ar veni din familie. Rolul familiei și rolul instituției de învățământ sau a instituției de educație, cine dă tonul până la urmă în acest context, al banilor?

Igor Șarov: Aceste lucruri trebuie să se îmbine armonios. Educația pe care o primești în familie, nu poate fi subestimată. Primul lucru – ceea ce primești de la părinți, economiile pe care le faci, pe care le fac părinții în familie, investițiile pe care le fac. Regulile jocului poate nespuse sau nescrise, în care îți achiți la început facturile, achiziți partea din credit și îți lași, inclusiv, și pentru tine o parte la nivelul familiei, ori inclusiv la nivelul banilor de buzunar pe care îi primești la școală. Din aceeași bani de buzunar, când îi pui la pușculiță - un leu, doi, trei - poți face anumite economii de lungă durată. Dacă vreți, la nivel de suflet, la nivelul familiei, cum relativitatea utilizează acest termen, și la nivel de profesionalizare, la nivelul școlii, gimnaziului ori a liceului. Acești doi factori sunt indisolubil legați. Dacă ai prins în familie economiile pe care le-au făcut părinții, chiar dacă ei nu ți-au vorbit de aceste lucruri, tu vezi cum se gestionează un buget gestionează un credit și, cu vârsta, participi cu părinții la discuții, în măsură în care familia decide să o facă. Și ulterior, îți e mult mai ușor pentru a evita anumite probleme atunci când te arunci în extreme la oportunitățile pe care ți le oferă această lume.

Vitalie Guțu: Dacă ați avea posibilitatea să trimiteți un mesaj prin telefon, un SMS tuturor tinerilor din țară, care ar fi acela?

Anca Dragu: Se ocupe de educația lor, în general educație, de școală, să mergem cât mai mult la școală, pentru că acolo dobândim cunoștințe și fiecare an în plus de școală înseamnă că vom avea acces la un serviciu mai bun, mai bine plătit, mai plăcut, ne dă această flexibilitate în viață - să ne alegem practic domeniul de activitate. Deci, educația în general. Educația financiară este o componentă, dar educația contează foarte mult.

Vitalie Guțu: Și dacă dăm un SMS privind banii, cum să gestionăm banul?

Anca Dragu: Am vrut să spun cumpătarea, dar sună așa un cuvânt folosit de o persoană foarte în vârstă, de bunica. Cred că vis-a-vis de bani ar trebui să fie prudență. Să fie prudenți, atenți și accesul la atâtea mijloace de informare, unele din păcate de proastă calitate sau de rea credință, trebuie să fim foarte vigilenți când vine vorba de bani.

Vitalie Guțu: Domnule Șarov, dumneavoastră, în calitate de rector, fost ministru al Educației, astăzi sunteți cu mâna pe SMS. Ce mesaj?

Igor Șarov: Am pregătit un răspuns imediat ce dumneavoastră mi l-ați dat, prima ce mi-a venit în cap și de regulă eu utilizez această practică, prima ce vine aceeași o expun, dar dacă doamna guvernator ți-a adus aminte de bunică, mi-am adus aminte și eu de bunică mea, care spunea: Niciodată să nu țin ouăle în același coș și această practică, pe parcursul vieții încerc cumva să o materializez în diferite funcții pe care le-am deținut, chiar și la nivel de familie. Așa cum spunea Benjamin Franklin: Orice ban care a fost economisit, posibil că este un ban investit pentru viitor și face respectiv din aceleași 50, 30, 20 la care s-a referit doamna guvernatoare. Însă eu despre acestea nu am învățat la școală, dar acum când mă gândeasc - ce fac în primul lucru: facturile, creditul și ceea ce rămâne la nivel de cifre intuitiv sau poate genetic se trage undeva de la părinți, bunici, care au avut o altă soartă. Deci, orice bani economisit - un ban investit.

Vitalie Guțu: Vă mulțumesc foarte mult pentru că prin aceste discuții am dat sens banilor. Și sper că cei care ne-au urmărit să deprindă anumite chestii foarte importante pentru cum să-și gestioneze propriul buget. Mai cu seamă, acest podcast, fiind dedicat tinerilor, liceenilor, că suntem totuși la un început de an de studii, și este foarte bine ca să cunoască în detalii. Vă mulțumesc încă o dată pentru prezență și vă mai aștept și cu alte ocazii.

Anca Dragu: Absolut. Vă mulțumesc.

Igor Șarov: Și eu vă mulțumesc foarte mult pentru această invitație.

Vitalie Guțu: Doamnelor și domnilor, vă mulțumesc pentru că ne-ați urmărit, vă dau întâlnire și data viitoare. Toate cele bune!

Метки

Podcast Sensul banilor [2]
episod 5 [3]
episodul cinci [4]
episod 5 despre educația financiară [5]
Sensul banilor [6]
podcast [7]
podcast Anca Dragu [8]
podcasturi [9]
podcastul Anca Dragu [10]
Anca Dragu [11]
Igor Șarov [12]
rectorul Universității de Stat a Moldovei [13]
rectorul USM [14]

Источник УРЛ:
https://www.bnm.md/ru/node/69021

Ссылки по теме:

[1] https://www.bnm.md/ro/content/podcasturi [2] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=Podcast Sensul banilor [3] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=episod 5 [4] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=episodul cinci [5] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=episod 5 despre educația financiară [6] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=Sensul banilor [7] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=podcast [8] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=podcast Anca Dragu [9] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=podcasturi [10] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=podcastul Anca Dragu [11] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=Anca Dragu [12] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=Igor Șarov [13] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=rectorul Universității de Stat a Moldovei [14] https://www.bnm.md/ru/search?hashtags[0]=rectorul USM